

ŽIVOT

KULTURNĚ - SOCIÁLNÍ
ČASOPIS

BREZEN
MAREC
MARZEC

1960

nr 3

cena 1 zł

P

lynú dni. Vo všednom ľudskom živote je jeden deň podobný druhému. Zdá sa, že sú rovnaké. Avšak prichádza taká chvíľa, keď každá žena oceňuje a hodnotí svoju minulosť, rozmyšľa o tom, ako sa doteraz stvárhoval život jej a jej najbližších.

Pred nedávny časom začali ženy bojovať o to, aby za svoju prácu dostávali takú istú mzdu ako mužovia. Lebo prakticky za tú istú prácu dostávali muž väčšiu mzdu ako žena. Žena bola podceňovaná a to nielen keď išlo o mzdu. Mala horšie pracovné podmienky. Nemohla všade pracovať. A najčastejšie výsledky jej práce neboli vôbec horšie ako výsledky práce mužov. Žena sa ľahšie dávala vykorisťovať. Bola slabšia, mala oveľa viac povinností a preto aj bolo jej ľahšie bojovať za svoje práva.

Len vtedy, keď žena začala pracovať verejne, keď sa jej ujala ženská organizácia — len vtedy skutočne dobila si rovnaké práva, ako mali mužovia.

V období posledných desaťročí zmenila sa úloha a situácia ženy. Vzrástol jej vplyv. A keď sa pozeráš dnes — v továrnach, školách, domoch, vedecích pracoviskách, v dedinských ohradách — všade kde vidíš prácu — vidíš prácu ženy.

Nové postavenie ženy v spoločnosti nezmenšilo jej povinnosti voči domácnosti a deťom. Ale ak by sme sa spýtali žien, ktoré pracujú hoci majú zaistené živobytie, len mizivé percento by chcelo ponechať prácu.

Ženy tvoria 1/3 počtu všetkých zamestnancov sveta. (Nepočítajúc tie, ktoré ľahko pracujú na roli a doma).

Ovšem to neznamená, že všade pracujúce ženy majú rovnoprávnosť.

Sú krajiny, kde je ešte podnes povolené mnohoženstvo. Avšak odpor proti tomu neustále vzrastá.

Na celom svete bojujú ženy za im patriace právo rovnoprávnosti s mužmi — v práci, v domácnosti, v politickom a verejnom živote.

Musíme však pripomenúť, že nie pre všešky ženy tento deň je sviatkom. Napríklad pre alžírske ženy je tento deň jedným z tragickejších dní boja.

Za mier bojujú na celom svete ženy biele, žlté, čierne, všetky, ktoré chápú, že milovať život, milovať dieťa, bojovať za jeho šťastie — znamená brániť mier.

Ešte pred 50, ešte pred 20 rokmi naše protesty proti vojne, protesty žien celého sveta, by neboli nič znamenali. Dnes s našimi hlasmi musia počítať. Lebo kto je povolanejší brániť život ak nie práve my, ktoré tento život dávame.

ZOFIA SKALSKA

Tohto roku pripadá 100 výročie narodenia Antonína Čechova (29.I.1869). Tento neporovnatelný spisovateľ a dramaturg majstrovským spôsobom vyliel život obyčajných ľudí, ich tragickej a komické zážitky a predovšetkým pravdivo opísal život v cárskom Rusku.

Na fotografii Čechov z roku 1901.

MOSKEVSKÁ PORADA O OTÁZCE ROZVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

Ve dnech 2—3. února 1960 konala se v Moskvě porada představitelů komunistických a dělnických stran evropských socialistických zemí, věnovaná výměně zkušeností v rozvoji zemědělství.

Účastníci porady si vyměnili zkušenosti z práce a projednali řadu problémů, spojených s rozvojem zemědělství, možnosti co nejúplnejšího využití jeho rezerv a perspektivy dalšího vzestupu zemědělské výroby ve svých zemích.

Účastníci porady jednomyslně konstatovali, že pod vedením komunistických a dělnických stran, pracující evropských socialistických zemí vykonal velkou práci v socialistické přeměně vesnice, v rozvoji zemědělské výroby a dosáhl významných úspěchů ve zvyšování výnosů i živočišné výroby. Na základě rozvoje socialistického zemědělství v těchto zemích se výroba neustále zlepšuje zásobování obyvatelstva potravinami a průmyslu surovinami. Zemědělci se v praxi stále názorněji přesvědčují o přednostech kolektivních forem hospodaření.

**VZPOURA
JE POTLAČENA
PŘÍCINY TRVAJÍ**

List „Les Echos“ píše o ukončení vzpoury v Alžíru, že „nádor se vstřebal, avšak nemoc zůstala nevyléčena“. Nemoci je především samotná válka v Alžíru, ale také trvalé spiknutí a odpor proti alžírské politice vlády. List se tázá, zda plná moc, kterou žádá vláda na parlamentu, již postačí k tomu, aby se zabránilo hrozbe vydírání vůči státnímu hnutí.

„Humanité“ píše, že den úspěšné stávky bude zapsán do dějin dělnického hnutí jako významné datum. Rozmach hnutí lidových mas urychlil kapitulaci fašistů v Alžíru. Toto hnutí bude nepochybně i nadále ovlivňovat situaci. Podmínkou však je, aby jednota, již bylo dosaženo, byla zachována a upěvnená.

V jiném článku píše „Humanité“, že alžírská vzpoura, která začala v krvi, skončila v pondělí ve zmatku a téměř směšně. Veřejné mínění by nepochopilo a nedovolilo, kdyby organizačně vzpoury byla ponechána vlastnost připravovat nové spiknutí.

Také socialistický „Populaire“ připomíná, že nepřátelé republiky nejsou fanatikové v Alžíru, nýbrž také jejich přátelé a spoluvinici v politických kruzích v Paříži.

Přiznává to dokonce i pravico-vý list „Figaro“: „Nikdo dnes nemůže pochybovat o existenci dobré organizovaného spiknutí proti hlavě státu a proti republikánským institucím“. Heslo „francouzský Alžír“ bylo pouze záminkou. Skutečným cílem vzbouřenců bylo dosáhnout svržení režimu.

Pokrokový list „Libération“ komentuje svolání mimofádného konzesa do parlamentu a návrh zákona, který má udělit vládě plnou moc, a píše „Článek 38, který směřuje k úplnému potlačení parlamentu, je jedním z těch, které dokazují autoritativní ráz ústavy, přijaté v září 1958. Sledujeme s nepokojem, že zvláštní moci budou uděleny vládě, ježíž první starostí nebylo vždy zneškodnit podvratné živly. Budeme posuzovat vládu více podle činů než podle jejich záměrů.“

**MEDZINÁRODNÝ
DEN ŽIEN**

KONGO.

Podľa rozhodnutia konferencie pri „okrúhleho stola“, ktorá sa konala v Bruseli medzi predstaviteľmi Belgicka a Kongo, dňa 30. júna 1960 obdrží Kongo nezávislosť.

Vznik nezávislého štátu Kongo o rozlohe 2.430 tisíc km² a obývaného 14 miliónmi ľudí svedčí o dálších úspechov celoafrického hnutia na konečné zlikvidovanie kolonializmu na Čiernej Pevnine.

MOSKVA.

Stály představitel USA v Organizaci Spojených národů, H. Cabot Lodge navštívil Sovětský svaz.

který vládl v letech 193—21. Ze záchovalého nápisu je zřejmé, že pomník byl postaven po roce 198.

MOSKVA.

Podle prohlášení mluvčího Bonnské vlády složí Adenauer w březnu návštěvu ve Washingtone.

LONDÝN.

V jihoafrickém uhelném dolu v Coalbrook bolo zasypano pries 400 horníkov. I pries energické záchranné práce se nepodařilo zasypané zachrániť.

VARŠAVA.

Celostátní výbor spolupráce mládežnických organizací rozhořl sválat v červenci 1960 u příležitosti 550. výročí vítězné bitvy u Grunvaldu a rozpočeti oslav Tisícletí Polského státu. Sjezd Polské mládeže v Grunvaldu.

LUBLIN.

Nedávno byly v Lublině podepsán protokol o pohraniční výměně v roce 1960 mezi Lubelským a Rešovským krajem a sou-sedními oblastmi SSSR — Volyňskou a Lvovskou.

Plán pohraniční výměny předpokládá rozšíření oboustranných návštěv oborníků z různých oborů.

života, se zvláštním důrazem na zemědělství.

Bude také rozšířena výměna mládežnických delegací, novinářských pracovníků a pracovníků rozhlasu, a dále uměleckých souborů.

VARŠAVA.

V únoru zde probíhaly porady X. Plena Ustředního výboru Svazu socialistické mládeže, věnované projednání úkolů SSM a učivo mládež technické intelligence v boji o technický rozvoj a zmodernisování národního hospodářství.

KAMERUN.

Kamerun, ležiaci medzi Západnou a Rovníkovou Afrikou o rozlohe 432 tisíc štvorcových kilometrov (km²), obývaný 3.200 tisíc obyvatelmi (z toho len 12% belochov) bol už po 40 rokoch pod francúzskou nadvládou. Na základe rozhodnutia ONZ Kamerun bol vyhlásený nezávislý štátom.

NEW YORK.

Podle denníka „New York Times“ bol zostavený v USA plán kozmických cest na nejbližších 10 rokoch. Plán predvírá: — vystrelenie 260 umělých obežníků Zeme a slunečnej sítě, — vystrelenie v roce 1960 rakety, ktorá pristane na Mesiaci, — v tom istom roku prvý astronauta má podniknúť cestu okolo Zeme, — v rokoch 1963—4 má pristáť na Mesiaci riadený kozmický dopravný prostriedok.

ZABEZPEČIT TRVALÝ MÍR VE SVĚTĚ

Podle článku 3 Varšavské smlouvy byla 4. února 1960 v Moskvě porada politického poradního výboru.

Jednání porady politického poradního výboru se zúčastnili zástupci:

Albánské lidové republiky, Bulharské lidové republiky, Československé republiky, Maďarské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Polské lidové republiky, Rumunské lidové republiky, Svazu Sovětských socialistických republik, Počesko-slovenské lidové republiky, Korejské lidové demokratické republiky, Mongolské lidové republiky.

Porady se zúčastnil hlavní velitel spojených ozbrojených sil států Varšavské smlouvy maršál Sovětského svazu I. S. Koněv.

Poradě předsedal předseda revoluční dělnicko-rolnické vlády Maďarské lidové republiky Ferenc Münnich.

Na poradě byly projednány nejzávažnější problémy současné mezinárodní situace a výměnné názory na tak důležité problémy, jako je všeobecné a úplné odzbrojení a uzavření mírové smlouvy s Německem.

Zprávu o značném snížení ozbrojených sil SSSR a o stanovisku SSSR na nadcházející konferenci na najvyšší úrovni podal předseda rady ministrů SSSR N. S. Chruščov.

Účastníci porady si všeobecně vyměnili názory a dohodli se o dalších akcích k upev-

nění a rozvoji projevujícího se zmírnění mezinárodního napětí.

Účastníci porady se rozhodli pokračovat ve vzájemných konzultacích v průběhu příprav k pařížskému setkání šéfů vlád.

Porada politického poradního výboru se konala v ovzduší naprostého vzájemného porozumění a pevného přístavství.

Výměna názorů ukázala naprostou jednoznačnost jak v hodnocení mezinárodní situace, tak i ve vztahu k projednávaným konkrétním otázkám. Politický poradní výbor schválil deklaraci států Varšavské smlouvy.

Na závěr porady politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy byla v Kateřinském sále Velkého kremelského paláce v Moskvě podepsána Deklarace členských států Varšavské smlouvy. Slavnostnímu podpisu byly přítomny delegace všech členských států Varšavské smlouvy a Čínské lidové republiky, která se porady zúčastnila jako pozorovatel. Byli rovněž přítomni členové ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu, velvyslanci socialistických zemí a představitelé spojeného velitelství ozbrojených sil Varšavské smlouvy. Deklaraci podepsali první tajemníci ústředních výborů komunistických a dělnických stran a předsedové vlád členských států Varšavské smlouvy.

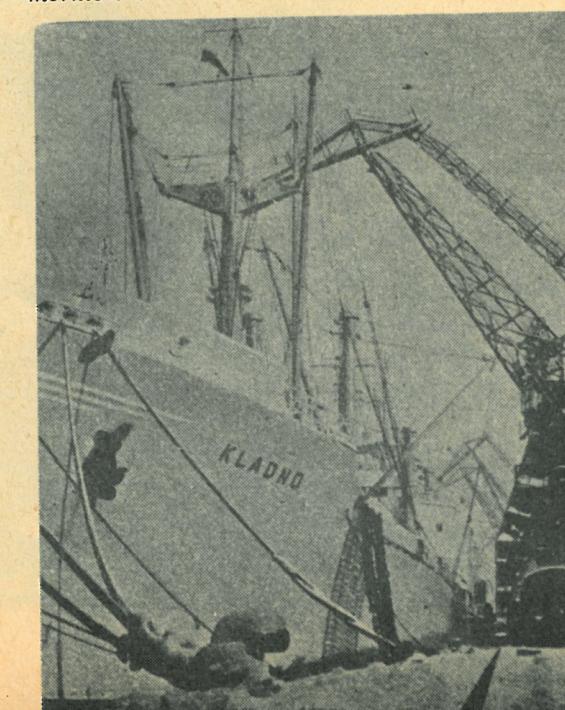
PRI PRÍLEŽITOSTI 8. MARCA — MEDZINÁRODNÉHO DŇA ŽIEN BLAHOPRAJEME ČLENKÁM NAŠEJ SPOLOČNOSTI, ČITATEĽKÁM „ŽIVOTA“ A VŠETKÝM ŽENÁM.

**UV SPOLOČNOSTI SKČaS
A REDAKCIA „ŽIVOT“**

CSR V NAŠICH PRÍSTAVOCH

Naše morské prístavy prežívajú obdobie rozvoja. V roku 1959 obraty dosiahli 18 miliónov ton. Popri obratoch morského obchodu vzrástajú aj tranzitné obraty, najmä z Československom. V minulom roku dosiahli tieto 2 mil.

V poslednom čase pristála v československom prístave v Gdyni lod plávajúca pod čsl. vlajkou a to M/S Kladno. Technické údaje tejto jednostky sú nasledovné: 12.839 DWT, dĺžka 138 m, šírka 18,80, bola vybudovaná pre ČSR v japonskej lodenici „Hitachi Smiplenilding“, rýchlosť 14,5 uzlov. Posádku tvorí 36 čsl. dôstojníkov a námorníkov a tretí dôstojník, ktorý je Poliak. M/S Kladno je ôsmou lodou čsl. námorníctva.

HOSPODÁRSKA ČINNOST PRODUSU

Situácia na úseku hospodárskej činnosti vedenej SKSČaS vyžadovala si analýzu a schválenie celej rady činnosti, aké malo miesto v poslednom roku.

Týmto problémom bola venovaná porada, konaná dňa 7.2.1960 v Krakove. Porady sa zúčastnili:

Členovia Ústredného výboru SKSČaS A. Chalupec predsedajúci, A. Kaškiewicz z Varšavy, Magiera Ján z Kacwina, K. Paleník z Jablonky, M. Petrášek z Krempach, Milán Sebastian z Czarnej Góry, Józef Spišiak z Krakova, Bryja Aug. z Lapsz Nižnych.

Členovia Ústrednej revíznej komisie Kovalčík A. z Lapsz Nižnych, Kovalík Ján z Jablonky.

Členovia hospodárskej rady: A. Nevečeřal zo Zelova, Molitoris Ján z Kacwina, Chalupka Fr. z Nowej Bialej, Eugen Kott zo Zubrzczyce, Dziubek Eugen z Jablonky a B. Włodarski z Varšavy.

Členovia podniku: Ing. Rzeczkowski a hlavný účtovník H. Košník.

Porady sa tiež zúčastnili členovia a predsedovia Miestnych skupín: Jozef Spišiak a Ignáč Nižník, Karol Paleník a Helena Paleník z Obv. výboru v Krakove, Šviatek predsedajúci Miestnej skupiny Piekielniku a Karnafel predsedajúci Miestnej skupiny v Lipnicy Wielkiej.

Referát o činnosti za rok 1959 prednesol mgr. B. Włodarski. Referát odstupujúcej Hospodárskej rady a riaditeľstva nášho podniku „PRODUS“ obsahoval uzlové problémy terajšej situácie podniku, ako aj zhodnotil faktické nedostatky a chyby aké boli urobené v roku 1959.

Veľká časť porady bola venovaná ekonomickej-financnej analýze podniku. Vysvetlilo, že je treba venovať viac pozornosti záležitosťam ako: vlastné náklady, nesprávnosť investícií, nevyriešené záležitosti platov fyzických a administratívnych pracovníkov.

Jednalo sa tiež o činnosti jednotlivých osôb, charakterizujúc ju ako tendencie nesúhlásiac so záujmami Spoločnosti, prekážajúce stabilizáciu práce v podniku. Väčšia časť diskusie bola venovaná problematike zavedenia hospodárskej činnosti na území Spiša, Oravy, Zelova a Kudowy Zdroju.

V diskusií, prítomní zaujali kritický postoj k ne-priaznivým javom v hospodárskej činnosti podniku.

Krajan Eugen Kott člen hospodárskej rady a vedúci stolárskej dielne v Zubrzczyce poukázal na nesprávnu investičnú politiku riaditeľstva, Navrhol, aby za účelom zlepšenia práce zamestnať odborných revizátorov, ako aj previest prevíerku pracovníkov v podniku. Upozornil zároveň na mizivé percento zamestnancov z oblasti Spiša a Oravy.

Členka Prezidia ÚV krajančka A. Kaškiewicz vo svojom prejave upozornila na nedostatočnú kontrolu riaditeľstva v jemno podliehajúcich závodoch. Dľa jej mienky ani hospodárska rada neplnila jej zverené úlohy. V druhej časti svojho prejavu prednášajúca podala zprávu o práci finančno-účtovníckeho oddelenia a o význame toho pre podnik. Krajan Chalupka František navrhol, aby upevniť pracovnú disciplínu v podniku. Okrem toho navrhol, aby boli podniknuté prísné kroky proti tým, ktorých činnosť je nezhodná so záujmami Spoločnosti. Zároveň navrhol, aby kompetentní činitelia Spoločnosti informovali štátne orgány o činnosti osôb, ktoré poškodzujú dobré meno SKSČaS.

Krajan Paleník vrazil o činnosti sklárskej dielne v Jablonke poukazujúc, že je to príklad ako sa nemá pracovať. Poukázal tiež na nedostatky v zásobovaní sklom.

Krajan Agustín Bryja vysvetlil záležitosť dodávky skla a zaujal kladný postoj k návrhom uvedeným v predošom referáte, avšak upozornil na nutnosť realizovania týchto návrhov v termíne.

O finančných otázkach podniku informovala prítomných nová hlavná účtovníčka PRODUSU H. Košník, oboznamujúc ich s plánmi na rok 1960 a so záležitosťami, ktoré boli zrealizované v poslednom čase, pričom zdôraznila, že je treba sústredieť predovšetkým na nasledujúcich otázkach: vyriešenie právej stránky podniku, zaplatenie záväzkov, finančno-ekonomickej plánovanie práce a upevnenie finančnej disciplíny.

Otázka oprávnenia a právna stránka podniku boli predmetmi diskusie a skoro každý diskutujúci o týchto hovoril. Diskusie sa zúčastnili skoro všetci prítomní. Taktiež člen Prezidia ÚV krajan Magiera vo svojom prejave hovoril o týchto otázkach.

Technicko-organizačnú problematiku podniku rozberal vo svojom prejave Ing. Rzeczkowski. Veľoval osobitnú pozornosť príčinám zlej situácie a organizačným nedostatkom, zároveň poukázal na nutnosť zvýšenia úrovne technickej kontroly a patričného inštruuovania v pomere k podliehajúcim zložkám.

Predsedajúci ÚV Spoločnosti krajan A. Chalupec hodnotiac výsledky diskusie poukázal na hlavné nedostatky v terajšej hospodárskej činnosti, ktoré by mali byť odstránené v najbližšom čase.

Prítomný na porade zástupca Ministerstva financií s. A. Bugaj vo svojom prejave zaujal postoj k jednotlivým bodom diskusie patriacim do kompetencie Ministerstva financií. Oznámil, že na základe doterajších dokladov nevidí príčin pre ktoré by SKSČaS nemohla obdržať povolenie a preto je názoru, že toto v najbližšom čase obdrží.

Ďalej návrhová komisia zvolená na porade, v skla:

1. Predsedajúci ÚV Spoločnosti krajan A. Chalupec

2. Predsedajúci Hradiskárskej rady: Adolf Nevečeřal zo Zelova,

3. Technicko-organizačný riaditeľ PRODUSU Ing. Andrzej Rzeczkowski z Varšavy,

4. Člen Prezidia ÚV, predseda Obvodného výboru pre Spiš Ján Magiera z Kacwina,

5. Člen ÚV, vedúci stolárskej dielne v Zubrzczyce a sklárskej dielni v Jablonke Eugen Kott zo Zubrzczyce Dolnej

predložila návrh uznesenia. Po prejednaní jednotlivých bodov, uznesenie bolo jednohlasne schválené. Uznesenie rieši podstatné organizačné, technické a finančné problémy podniku v roku 1960 a zároveň schvaľuje doterajšiu činnosť Rady a Riadiaceho výboru. Prítomní sa obracajú na štátne orgány so žiadosťou o urýchlené vydanie povolenia k ďalšej hospodárskej činnosti podniku a uvoľnenie Spoločnosti od povinnosti platenia dôchodkovej dane.

Dalším bodom bola volba nového predsedu Hradiskárskej rady, ktorým bola zvolená krajančka A. Kaškiewiczová z Varšavy.

Doterajšiemu predsedovi, krajanovi Adolfovi Nevečeřalovi, podakovali prítomní za prácu, ktorú pre Spoločnosť vykonal.

(Od redakcie: text uznesenia bude uverejnený v budúcom čísle „Života“).

NÁŠ AKTÍV

Chalupec Adam z Warszawy

Kovalík Ján zo Zubrzczyce Dolnej

Kopecký Bohuslav z Warszawy

Svočík Hanuš z Jablonky

Kaškiewiczová Antonína z Warszawy

Magiera Ján z Kacwina

Mšálová Lídia z Piekielnika

Tomeš Vilém zo Zelova

Hacker František z Kudowy

Slámová Božena zo Zelova

II. CELOSTÁTNÍ SPARTAKIÁDA V PRAZE

Ve dnech 23. června — 3. července 1960 se otevře Brána borců na Strahovském stadioně v Praze, kterou nastoupí na prostorné cvičiště přes půl milionu cvičenců a cvičenek ze všech krajů Československa v rámci II. celostátní Spartakiády.

POLSKÉ SOUBORY V ČSR

Nedávno se v krásném lázeňském městě Luhačovicích v Československu konala porada o práci uměleckých souborů Polského kulturně-osvětového svazu v Československu. Na poradě bylo rozhodnuto, že tyto soubory budou se svým repertoárem vystupovat v době letní sezóny t.r. ve větších lázeňských střediscích stejně v Čechách i na Slovensku. Předpokládá se, že by tyto soubory vystoupily v Luhačovicích, Jeseníku, Dolní Lipové, Kar. Studánce, Rajecích Teplicích a v Piešťanech.

POTOPENÉ DEBNY

„Vstup zakázaný! Životu nebezpečný!“ Tieto tabuľky človeka na chvíľu zastavia. Sme na úzkom chodníku, skutočne nebezpečnom, jeho celá šírka je asi pol metra, na jednej strane je kolmá skalná stena siahajúca do výšky 600 metrov, a na druhej v hĺbke vyše 30 metrov hladina jazera. Je to slávne Töplitzské jazero.

Dolu, na hladine jazera práve ide obojživelné auto smerom k potápačskej stanici, ktorá sa vznáša na hladine jazera. Tu na jazere Töplitz v rakúskom pohorí Holt pracuje totiž expedícia západonemeckého časopisu „Der Stern“.

Jej úlohou je vyhľadať to, čo sa nacisti pred skončením vojny pokúsili ukryť v hlbokých vodách jazera.

Tento životu nebezpečný chodník má svoju zaujímavú história. Krkoločná cesta vedie k jednej jaskyni, v ktorej bol zariadený výskumný ústav vojenského námornictva nacistov. Tu zhovili aj jedného z predchodcov V-zbraňí, a tú trojmetrovú, jednočlennú ponorku, s ktorou počítali ako so „zázračnou zbraňou“. Jaskyňu nacisti samozrejme v posledných chvíľach vyhodili do povetria a cestu vedúcu k nej od jazera zničili. Jediná cesta k jaskyni je práve už zmienený chodník.

A z tohto chodníka sa v priebehu štyroch rokov zrútili a zabili traja ľudia: inžinieri Mayer a Pichler z Linza a K. Gerkens z Hamburgu.

Spočiatku sa myšlelo, že sa jedná o turistické nešťastia. Pozdejšie však vyšli najavo zaujímavé súvislosti: ku koncu vojny pracovali všetci tria vo výskumnom ústave vojenského námornictva pri jazere Töplitz. Pravdepodobne hľadali nejakú v blízkosti schovanú zaujímavú vec. Tento chodník a smrť troch ľudí hrali dosť veľkú úlohu v tom, že Gerd Bucerius vydavateľ už menovaného časopisu vyslal expedíciu.

Vedúci expedícia Wolfgang Löhde lepšie

vidí na dno jazera aj bez pomôcok ako ktoríkoľvek iný s televíznou kamerou.

Na potápačskej stanici neuvidíte potápačskú výzbroj (hlbka jazera je 120 metrov), lebo skupina je vybavená najmodernejšou technikou. Pracujú tu pomocou reflektorov, špeciálnych TV kamer, žeriavov, atď. Každý ovšem hovorí, že vedúci expedície Wolfgang Löhde je viac platný než tá najmodernejšia technika, pretože až príliš dobre vie, kde čo treba hľadať, veď aj on tu slúžil ku koncu vojny. Takto nebolo tažké nájsť falošné anglické libry v „cene“ 500 miliónov schillingov, prototyp V-zbrane a iné zaujímavosti.

Dom, v ktorom sídi expedícia, je majetkom Rakúskej socialistickej strany. Löhde si prenajal okrem domu aj parkovisko na brehu jazera, takže tam počas pátrania je zákaz parkovania rakúskych vozidiel. Preto rakúski občania stratili záujem o jazero. Prítom záujem by bol oprávnený, nielen pre falošné anglické bankovky a zbytky „zázračných zbraní“, ale aj pre iné veci.

Doteraz vytiahli 47 debien, ale hovoria len o obsahu sedemnásťich z nich. Povedali, že v ostatných sú dokumenty, ale že aké, o tom mlčia. Nakoniec na tlak verejnej mienky povedali niečo aj o ostatných náleزوach — sú tam zoznamy kápov v rakúskych koncentračných táborech, štočky falošných bankoviek, zariadenie k falošaniu pasov a iné.

Sú ovšem aj také zprávy, ovšem neoficiálne, že v zbývajúcich tridsiatich debinách sú aj iné tajomstvá. Povráva sa, že našli dokumenty, ktoré silne kompromitujú bonnské vedúce kruhy. To sa dáva do súvisu s nájdennými zprávami nemeckých špiónov.

Podľa novín Salzburger Nachrichten sa o pátranie zaujíma aj ministerstvo zahraničných vecí USA. Nie je to div, veď podľa zpráv v jednej z debien našli také nevyplnené pasy, na ktorých je vodoznak amerického ministerstva zahraničných vecí...

(Dalšie podrobnosti v článku „Akcia Bernhard“ na str. 9).

Počúvajte, počúvajte veselé zvuky hudby... Ešte nie teraz, ale o nejaký čas po ukončení kurzu pre harmonikárov, vedeného v Novom Targu profesorom Janom Czubawom.

Kurzy zorganizovala Spoločnosť pre svojich, hlavne mladých členov.

Na fotografii účastníci jednej zo skupín kurzu. Józef Kurnat z Novej Bialej, Jan Świentek z Piekielnika, Alojz Kasprzak z Jablonki, Józef Szczurek z Nowej Bialej a Jan Szyzka z Rzepiski.

Miestnosť Obvodného Výboru Spoločnosti na Orave v Jablonke. Behom úradných hodín je tu vždy plno ľudí a nikto neodíde neuspokojený. Tu sa rodia návrhy na nové formy práce a uskutočňuje sa výmena skúseností. Záležitosti vybavuje inštruktor Kováčik. Často navštěvuje túto obec predsedu ÚV Spoločnosti Adam Chalupec.

NAŠE FOTO

Tu je už nacaj čo počúvať. Nohy samé tančujú, keď hrá smyčkový orchester Súboru z Podwilka.

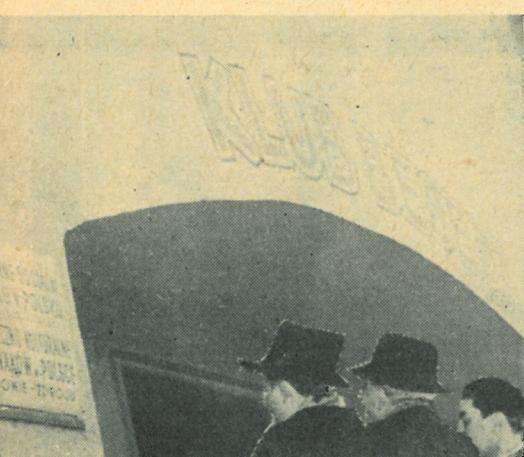
Elmo

Jedním se středisk kulturně-osvětové práce Obvodního výboru Společnosti je Klub Beseda v Kudově-Zdroju.

Klub využívají nejen členové Společnosti, ale také místní občané, rekreační a sanatorní návštěvníci.

Navštěvují jej také hosté z Československa, neboť leží v blízkosti hraničního průchodu. Společnost v Kudově navázala úzké spojení s Domem Kultury v Náchodě.

NÁŠ AKTÍV

Pivovarčík Vojtech z Kacwina

Rokár Ludvík z Lipnice Malej

Neupauer Michal z Niedzice

Páleník Karol z Jablonki

Balčírák Vendelín z Rzepiski

Chovanec Albín z Podšarnia

Milan Sebastian z Czarnej Góry

Molitoris Ján z Kacwina

Hosaňák Viktor z Podszká

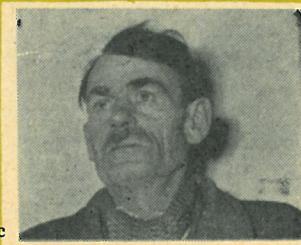
Sołtys Andrej z Łapszow Wyżnych

Rafáč Anton Oravky

Chalúpka František z Nowej Bialej

Kasprzak Ignác z Jablonky

V zelovskej klobvni ako obyčajne je rušno. S radostou môžeme povedať, že kultúrno - osvetová práca je vedená na „päťku“. Všetkým zelovským krajanom prajeme ďalšie úspechy tak v práci, ako aj v súkromnom živote.

Historie ² zelovských Čechů

Dějiny zelovských Čechů nám zaslal čtenář. Toto vypracování není vědeckou prací — ale přes to se naše redakce rozhodla tento materiál uveřejnit a ráda vytiskne i jiné vzpomínky čtenářů z minulosti.

Zamyslíme-li se dnes nad tím, jaké to muselo být pro české exulanty těžké, odejít z vlasti s prázdnýma rukama, od počátku si vše v novém bydlišti porizovat a seznamovat se s novým prostředím, pochopíme zajisté, že to nebylo snadné. Musíme si ke všemu připomenout ještě to, že tenkrát ne-

jezdily vlaky ani autobusy, všechny vzdálenosti se musely překonávat na vozech anebo pěšky. Mnohý z čtenářů se může domnívat, že to snad ani všechno nebyla pravda, ale pak bychom si museli položit otázku — odkud se vzali v Zelově Češi?

Jak jsme se již zmínili, zelovští za-

čínají dělat své první kroky na cizí půdě v Zembicích, čili bývalém Ministerbergu. V této obci se zdrželi asi pět let, načež koupili Střelník, který byl vzdálen od Zembic asi 20 km. Zde okařízit položili základní kámen pro budoucí kostel, který měl být místem jejich společných schůzek. Bydleli zatím v Zembicích a muži chodili každý den na stavbu. Ženy jim nosily oběd a potom jim pomáhaly nosit cihly. Byla to velká námaha, chodit denně do práce a zpět 40 km a k tomu ještě pracovat od svítání do noci, ale zelovští to vydřeli. Stavba rychle pokračuje, vánou však dodávky cihel, proto zedníci sami lámají kámen a tím získávají materiál. Vedle kostela začínají zanedlouho vyrůstat obytné domy a tak během tří, čtyř měsíců je vesnice dokončena. Občané se stěhují, začínají ihned obdělávat pole a sít pšenici. Podobně vzniká Husinec, Poděbrady. To se děje roku 1747. Brzy se ukazuje, že katastr, kde se krajané usídlili, je hodně zalesněn a polí je zde pro Čechy málo. Začínají tedy kácer lesy, jejichž dřeva užívají ke stavbě nových obytných do-

mů a vesnice se rozrůstají. Tehdejší německé úřady, které hodnotily těžkou a usilovnou práci zelovských, jim poskytuji daňové úlevy.

Díky tomu mohou krajané ukončit roku 1748 stavbu kostela ve Střelníce. Začínají si pomalu na nové prostředí zvykat a jejich snahou je získat co nejlepší životní podmínky pro své rodiny. Tím se nelišíli od dnešních krajanů. Jejich jména byla také velmi podobná dnešním, ne-li stejná. Dáváme Vám několik příkladů — dodnes známe rodiny: Smola, Smolný, Zytka, Jeřínek, Hofmann, Jersák, Tomeš, Cejnar, Burnout, Tvrz, Rychecký, Zezulka, Papež, Ungar, Tuček, Vacek, Poláček, Potocký, Fléger, Černý, Šulc, Andrš, Pospíšil, Rejchrt, Potůček, Sláma, Hlavatý, Sedý, Mundil, Smetana, Bureš, Kumpolt, Rajft, Nevečeřal, Semeradt, Jeřábek, Tůma, Springel, Valta, Brdička, Stehlík, Chmelíčka, Jančík, Pejcha, Hejda, Hejzlar, Jašík, Novák, atd. O těch všech Vám povíme něco v příštím čísle.

Vilém Tomeš

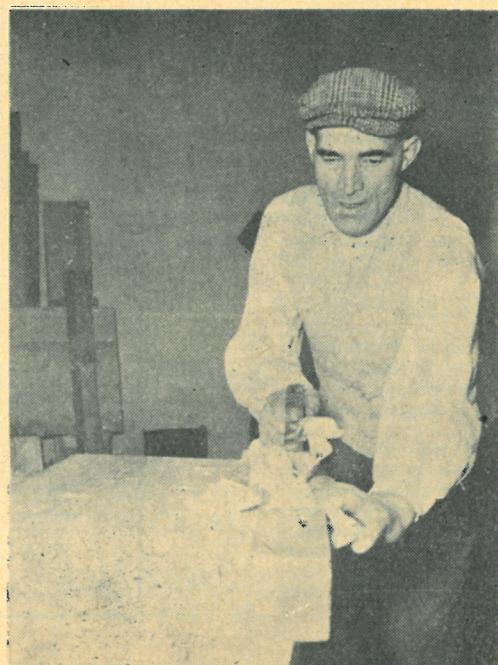

Organizačno - technický riaditeľ „PRODUSU“ Ing. Andrej Rzeczkowski v rozvore s členmi Miestnej skupiny v Piekieliku. Prirodzené rozvorie sa týka výrobných otázok. V piekielnickom kolektíve vznikla myšlienka o stavbe tehelne.

Vďaka starostlivosti Spoločnosti vyvíja sa výrobná iniciatíva na Spiši a Orave. Stolárska dielňa „PRODUSU“ v Zubrzyce Górnjej už pracuje na plné obrátky.

Už zanedlho prestane sa v stolárskej dielne pracovať rukami. Stroje nie len uľahčia prácu, ale aj zvýšia produktivitu práce v Zubrzyce.

PEKNÝ VÝSLEDOK STOLÁRSKEJ PRÁCE. KONEČNÚ KONTROLU VÝROBKOV PREVÁDZA VEDÚCI DIELNE EUGEN KOTT.

FRAGMENTY 3-LETNIEGO BILANSU

W TOWARZYSTWIE SPOŁECZNO-KULTURALNYM CZECHÓW I SŁOWAKÓW W POLSCE

Istnieje i aktywnie pracuje:

15 amatorskich kólek teatralnych, w których uczestniczy 150 osób.

11 zespołów amatorskich pieśni i tańca, w których uczestniczy 198 członków Towarzystwa.

Sekcja malarstwa dla amatorów prowadzona pod kierownictwem artysty malarza L. Holuba.

Jeden teatr lalek.

20 korespondentów „Żivota” — czasopisma Towarzystwa.

Towarzystwo zorganizowało u 1959 r.

16 kursów oświatowych, na których 214 osób pogłębia znajomość języka czeskiego i słowackiego, oraz prowadzi dyskusję światopoglądową.

3 kursy kroju i szycia.

5 kursów gotowania.

Kurs nauki gry na akordeonie dla 19 osób, który odbywa się w Nowym Targu.

3 letni kurs dla dyrygentów w Krakowie w którym uczestniczy 14 członków Towarzystwa.

Seminarium dla nauczycieli — kierowników kólek teatralnych.

Kurs dla działaczy kulturalnych Towarzystwa.

5 koncertów Filharmonii Krakowskiej w Jabłonce, dla uczniów i nauczycieli szkół Spisza i Orawy.

2 wystawy „czeskiego szkła i ceramiki” w Nowym Targu.

10 wystaw objazdowych malarstwa i grafiki w ośrodkach Towarzystwa.

18 klubów, w tym 4 całkowicie już wyposażone. Towarzystwo buduje Klub w Rzepiskach i zakupiło budynek w Łapszych Wyższych z przeznaczeniem na cele kulturo-oświatowe.

Towarzystwo wzięło udział w centralnej wystawie twórczości ludowej mniejszości narodowych w Warszawie.

Towarzystwo przyznało 17 stypendiów dla uczniów szkół średnich i wyższych.

Szeregi Towarzystwa liczą 5.000 członków. Społeczny aktyw funkcyjny — 800 osób.

W najbliższym czasie odbędzie się:

W kwietniu br. konkurs na najlepsze amatorskie kótko teatralne i najlepszy amatorski zespół pieśni i tańca,

4 kursy nauki gotowania,

3 kursy kroju i szycia,

9 koncertów Filharmonii Krakowskiej dla uczniów i nauczycieli szkół Spisza i Orawy,

Wystawa czeskiego szkła i ceramiki w Zakopanym, Tarnowie i Łasku,

Wystawy „czeskie i słowackie stroje ludowe”,

Wystawa rysunków dzieci szkolnych ze Spisza i Orawy oraz z ośrodków czeskich.

V N A Š I C

Dnes už nastačia obyvateľom dediny v lete besiedky na priedomí a zimou teplá izba. Už nie vo vlastnom dvore a na medzi vytvára sa ľudský život. Obzor záujmov sa rozšíril a to na úseku verejnej činnosti ako aj kultúrno-osvetovej. Obyvatelia Spiša a Orawy — môžeme to s radosťou konštatovať — vedú taký istý „boj“ o kultúrne izby ako nap. o elektrifikácii dedín. V tomto pomáha aktívne obyvateľom Spoločnosť kultúrno-sociálna Čechov a Slovákov. Vďaka iniciatíve Spoločnosti nielen skoro v každej dedine sú kultúrne izby, ale aj zo dňa na deň stúpa úroveň kultúrno-osvetovej práce. Je to moment podstatný a hodný pochvaly.

Voľakedy sa začína v tejto oblasti od veľkých a drahých investícii. Súdilo sa, že keď na dedine sa

postaví monument život v tom dome bude každá mať gigantický kúpalisko je tým podľa sily. Leh učia, že tvára ovzdušie po osvetovaní vytvárajú ho živí ľudia k ruk iniciatívu a ľany svojich potrieb. Obyčajne kultúrske sú najväčšia izba skými tak, ako npr. v Ľanoch, že dom s určením izby. Záťatom sú stoly, stoličky a časopisy napr. v Jablončelové (kdô dochádzajú aj k tršak nene). Podstatné je tiačná príprava jedin celok s pôsobením jaz

Dievčatá, členky súboru z Łapsz Wyżnych: Małgorzata Sołtys, Szwarc Mária, Sołtys Mária, Biziak Mária, Bylina Agnieszka, vedľa vidíme, ako predvádzajú svoje herecké umenie.

KULTÚRNÉ

✉ Listy ✉ Zvi ✉

Dňa 24. januára 1960 v miestnosti Spoločnosti v Lipnicy Wielkiej konala sa schôdza aktívnu Spoločnosť kultúrno-sociálnej Čechov a Slovákov v Poľsku, ktorej sa zúčastnilo asi 40 osôb.

O čom sa na schôdzi diskutovalo? O plánoch Miestnej skupiny na rok 1960, ktoré sú nasledovné. Začiatkom roka sa bude konat kurz varenia a šitia, na ktorý sa dodnes prihlásilo už 21 žien. Koná sa tiež kurz slovenského jazyka. Naša mládež organizuje súbor v ktorom sa bude učiť slovenské piesne a nacvičovať diadálu. Skoro každú nedelu sa schádza mládež v miestnosti klubovní kde čítajú sloven-

Zároveň sme sa uzniesli zapojiť klub 24. januára na miestnu vodnú elektrickú sieť ako aj aj vodné vliev do klubovne miestny rozhlas a televízia. Nakoniec sme sa obrátili na prítomného najrýchlejšieho predsedu Spoločnosti Adama Chalánskeho aby nám dopomohol k zriadeniu stoličiek v dieľni. Vhodnú miestnosť nájdeme sami sme nám aj zariadenie, ktoré môžeme sami zhotovosťami prosíme len o zakúpenie ostatného potrebného technického náradia.

Dalej boli zvolení dva noví dopisovia Dúfame, „Života“ Přáček Karol č. d. 430 a Pastva Urze vo rol č. d. 344.

Tiež Vám oznamujeme, že nadáležíme základne predplatné na „Život“ od tých, ktorí nás predplatiли len na I. štvrtrok.

Pripojujeme krajanské pozdravy zvláštne o príštym KARNAFEL LUKÁK s celým

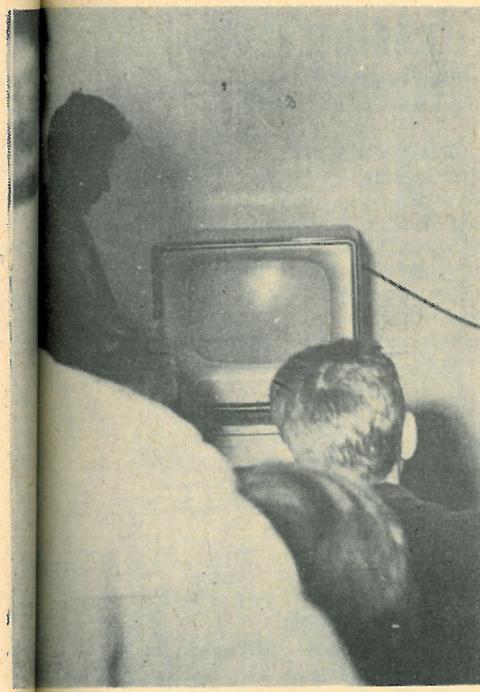
LIPNICA WIELKA

ské knihy, spievajú a nakoniec si aj zatancujú. Naša mládež je vďačná UV Spoločnosti vo Varšave za harmoniku a gramofón pri ktorom si môže posediť behom dĺhych zimných večerov.

Dalej na tejto schôdzi bol jednohlasne zvolený kraján Pastva Karol do funkcie vedúceho súboru a divadelného krúžku. Odbornú pomoc mu poskytne krajančka Janíková Emilia, ktorá ukončila zvláštny kurz v Krakove.

V priebehu diskusie hovorilo sa aj o kompletnej zariadení klubovne do ktorého chýbajú ešte: 3 stoly a 6 stoličiek, potrebné lavičky sme si spravili sami.

PRI PRÍLEŽITOSTI OCIA
LOČNOSTI KULTÚRNEJ
SKU PRAJEME VŠETKIM CI
PRIAZNIVCOM VELHOV.
PRÁCU, PRAJEME PETKÝ
V PRÁCI NAD ROZVITKU
A SLOVENSKOU MEV POL

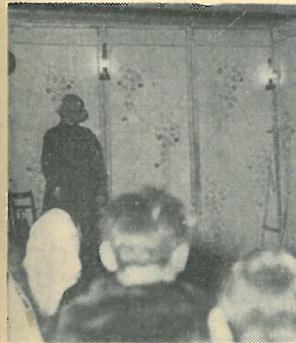

entálny život v takomto kultúrnom sáme. Každá obec chcela by kultúru. Ale je treba merat pláne. Lebo sú učia, že nie objekt významne premo-ovetovou prácu, ale živí ľuďi ľudia berú do svojich a reálnej svojich kultúrnych inštitúcií. Kultúrnou izbou stáva iba medzijskými izbami. Býva aj ľapstvých, že sa odkúpi celý na kultúrnu izbu. Základným inventoriom sú stoličky a časopisy. Časom ako aké aktuálne (kde už je svetlo) televízor nie toto je podstatné, to, či zámaďná práca prepletá sa s prácami kultúrnej izby v najširšom

toho slova zmysle. V takomto zmysle kultúrna izba je aj politickou tribúnou, kde sa diskutuje o mnohých otázkach z domova a zo zahraničia. Kultúrna izba je katedrou svetonázu, lebo v nej prednášajú hovoria o technike i o materialistickom pojmovaní sveta. Kultúrna izba je aj školou pre dospelých — lebo sa tu učia čítať a písat tí, ktorí k tomu nemali priležitosť vo svojej fažkej mladosti.

Dlhoby sa dalo rozprávať o otázke poslania kultúrnej izby v práci Spoločnosti. Spomínať rozličné kurzy, počnúc kurzami varenia o končiac kurzami tanca. Avšak určite môžeme povedať, že kultúrna izba je druhým domovom. Domovom v ktorom sú si všetci rovní, bez ohľadu na záujmy. Pozrite si našu reportáž z kultúrnej izby v Jablonke.

INÝCH IZBÁCH

vodi □ Listy □ Zvesti □ Listy □ Zvesti □ Listy

ubovní 24. januára 1960 bolo odohrané v Kacvine po mnohoročnej pre-
aj za stavke bábkové divadlo na veľkú radosť našich najmenších občanov. Nakol'ko to bol začiatok, bol hrany len krátky kúsok, aby bol
ého natočený na najrýchlejšie nacvičený — „Janko Hraško“.

Javisko sme postavili v dome prenajatom našou Spoločnosťou, v ibe o výmere 6x6. Účasť na tomto predstavení bola tak veľká,

mí, že sme museli divadlo trikrát opakovat. Videlo ho 180 detí a dospelých.

KACWIN

Dúfame, že režiséri Ondrej Paciga (po 3 dňovom bábkarskom kurze vo Varšave) a Jozef Galovič (po dvojtýždenom kurze ve-
dúcich divadelných kružkov v Krakove) nenechajú odteraz bá-
biky odpocívať, ale budú častejšie robiť predstavenia pre radosť
našich najmenších.

Pri tejto príležitosti dovoľujeme si dať otázku krajanom z Oravy a zvlášť z Jablonky: Kde je Váš dar z ČSR vo forme premietacieho prístroja, ktorý ste dostali vtedy, keď Spis dostal komplet bá-
bik s celým zariadením v roku 1949?

Magiera Jan

TI II. ROČIA ZALOŽENIA A ČINNOSTI SPO-
SOČNO-ÁLNEJ ČECHOV A SLOVÁKOV V POL-
SKY ASÍM ČLENOM A ČINITEĽOM, AKO AJ
LA UCHOV. ĎAKUJÚC ZA DOTERAJŠIU
PREŠETKÝM ĎALŠIE DOBRÉ VÝSLEDKY
VÍJA KULTÚRY A OSVETY MEDZI ČESKOU
ENŠ V POLSKU.
UV SPOLOČNOSTI

Zelov — mestečko, ležíce nedaleko Lodži v okrese Łask je sídlem jednoho z kroužkov Kulturně-sociální společnosti Čechů a Slováků v Polsku. Kroužek shromažďuje českou národní menšinu, obývající terény Zelova, Kucova, atd. a těší se sym-

ZELOV

patiem a populárnosti mezi všemi obyvateli.

Takovým opravdovým přítelom české národní menšiny a právě jedním z nich je ob. JOZEF ROGUS, vedoucí kulturního oddělení

Józef Rogus — vedoucí kulturního oddělení ONV v Lasku.

při předsednictví Okresního národního výboru v Łasku. Kroužek Kulturně-sociální společnosti Čechů a Slováků v něm má svého protektora

a přítele. Knihovnu a klubovnu zásobil mnoha knihami. Předsednictvo Národního výboru díky němu přiznalo a vyplatilo dotaci na zakoupení televizoru. Nyní má kroužek v Zelově již televizor, kterého všichni využívají, má klubovnu a knihovnu a co je nejdůležitější — dobývá si stále více přátel.

Doufáme, že spolupráce s kulturním oddělením při Předsednictví Okresního národního výboru se bude nadále rozvíjet ke spokojenosti všech.

Vilém Tomeš

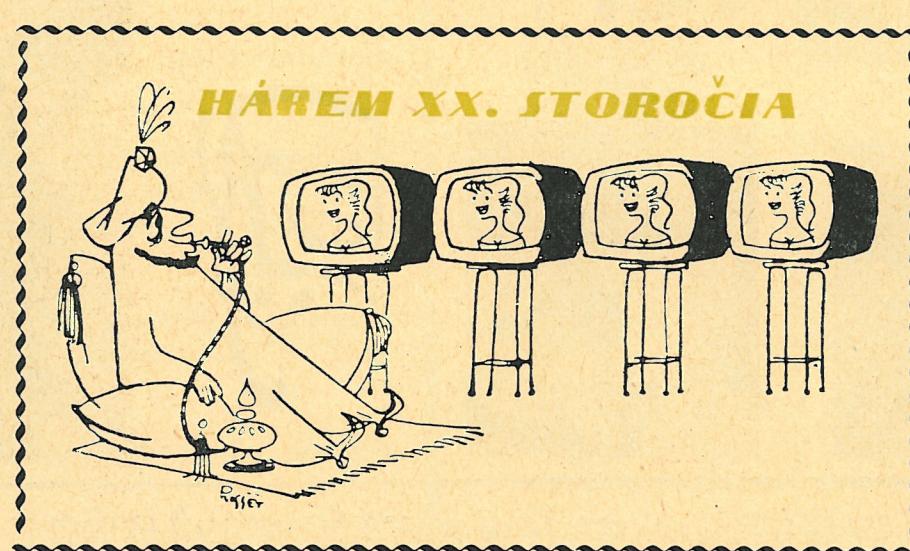
V januári sa ukončil kurz šitia zorganizovaný starostlivosťou Spoločnosti a Obvodného výboru Ligy Žien v Novom Targu. Kurz viedla inštruktorka Mária Galica. Všetci účastníci obdržali diplomy o absolvovaní kurzu a bola zorganizovaná výstava prác.

Výbor MS v Łapszoch Wyżnych pracuje veľmi aktívne. Na dolu uvedených fotografiách vidíme, ako sa práve radia nad novými podujatiami. Kúpili si predsa celý dom s určením pre osvetovo-kultúrnu miestnosť. Preto aj iste o nich ešte počujeme a prečítame na stránkach „Životy“.

ČO JE NOVÉHO

ŁAPSZOCHE WYŻNYCH?

Ústrednými postavami každého večera v klubovni v Zubrzycy Górnnej sú tiež okrem pekných žien, harmonikári Stefan Świetlak a Benjamin Pawlak.

Samé tváre nasvedčujú tomu, že program v klubovni bude výborný. Eudmila Matonek a Zofia Torba sú stálymi návštěvníkami klubových večierkov. No a samozrejme typickými predstaviteľkami peknejšej polovici tunajšieho obyvateľstva.

Za doprovodu hudby začali tancovať prvé páry. Majú veľmi rádi ludové tanče. Tentokrát je na programe čardáš.

TAJOMSTVÁ II. SVETOVEJ VÁLKY * TAJOMSTVÁ II. SVETOVEJ VÁLKY *

RÁDIOTELEGRAFISTOVÁ CHYBA

Pred niekoľkými rokmi som číhal v humoristickom časopise zaujímavú poznámku istého hospodárskeho činiteľa. Viete, dal informáciu, že ktorí bol sice svedomity vo vykonávaní svojich povinností, ale ho odsúdil pre neseriózny vzťah k práci.

Tejto poznámke som sa vtedy rozosmial.

A po niekoľkých rokoch som sám, pri plnom vedomí a zdravom rozume podpisal takúto zprávu o svojom telegrafistovi, staršom seržantovi Silvestrievovi.

.. Boj sa práve utíšil. Naša tanková časť zajala v poľnej zostave štáb jednej nemeckej divízie.

Rozkázal som telegrafistovi Silvestrievovi, aby oznamil vedeniu, že sme splnili úlohu a že sa nachádzame v okruhu stanice M.

Dôkladný, presný Silvestriev ma azda dobre nepočul, alebo sa zlakol, a tak urobil vo svojom hlásení chybu: miesto „v okruhu stanice“ hľásil, že sa nachádzame v samej stanici. A v stanici boli ešte stále Nemci.

Dve hodiny na to prezerám zošíť hlásenia a nemôžem uveriť svojim očiam. Ved' je to jasné krátkozrakosť! Vytkával som to Silvestrievovi, napomenul som ho a rozkázal som mu, aby mi na budúci deň ráno pripomenal, aby som podal hlásenie.

Naraz, ktorí odkiaľ sa objavilo na oblohe štyridsať nemeckých bombardovacích lietadiel „JU 87“, zakrúzili nad stanicou M. a zhodili na ňu bomby. Tak isto aj na les pri stanici.

Ako sa to mohlo stať? Nemci zachytili hlásenie Silvestrijevo a rozhodli sa zničiť stanicu. V lese bolo ukryté dvadsať dva nemeckých tankov a dve nákladné autá s bojovými zásobami. Nemci sa rozutekali, keď videli tú hrôzu. Dva tanky zhoreli a dvadsať celých sme ukoristili my, keď sme po útoku nemeckých bombardovacích lietadiel obsadili stanicu.

Po útoku sa Silvestriev ohlásil:

— Súdruh kapitán, starší seržant Silvestriev podľa rozkazu vám pripomína, aby ste podali zprávu o mojej chybe pri hlásení!

Musel som napisať veliteľovi o všetkom podrobne hlásenie a opakovať doslovne charakteristiku, nad ktorou som sa tak smial pred rokmi, že „starší seržant Silvestriev, výborný rádiotelegrafista, má svedomity pomer ku svojej službe, má však byť potrestaný za neseriózny pomer ku svojej práci, a prosím, aby bol trest zrušený v dôsledku zhody okolností!“

ĎALEKÝ SKOK

10. októbra roku 1943 vyplával do lisabonského prístavu malý parník Mária Lujza. Bola to podivná loď. Plávala v čase druhej svetovej vojny pod neutrálou portugalskou vlajkou medzi prístavmi. Hoci Hitler vydal rozkaz nerešpektovať na mori neutrálne lode, Mária Lujza nebola nikdy napadnutá nacistickými lietadlami, ani ponorkami. Aj spojenici ju šetrili.

Akoby nie. Ved Mária Lujza bol jediný prostriedok, ktorý Nemci pašovali svojich vyzvedačov cez Írsko do Anglicka a spojenici zasa svojich cez neutrálne Portugalsko do Nemecka. Pamätného 10. októbra zostupoval v lisabonskom prístave z nezvyčajnej lode anglický inžinier James Ward. Jeho papiere boli v najväčšom poriadku. Napriek tomu ho portugalskí pohraničníci upozorňovali, že je členom britskej výzvadnej služby Intelligence Service. Ani netušili, že za ulapenie Warda by v tom čase bola Intelligence Service ochotná zaplatiť aj najvyššiu sumu, lebo domenelý inžinier mal u seba fotokópie dôležitých papierov, ktoré nacisticki agenti ukradli z pancierových pokladni britského ministerstva vojny. Fotokópie odovzdal Ward plukovníkovi Karsthofferovi, šéfovi nemeckej špiónaze v Lisabone. Karsthoffer vtedy už dlhší čas prenasledovala smola. Bol osnovateľom atentátu na Churchillia. Antentát sa nevydaril, začo ho bezmála uväznili. Bol totiž oznámlí do Berlina, že britský premier poletí istého dňa holandským dopravným lietadlom PH AL Ibis. Nemci toto lietadlo po stastlivu pripravenej akcii zostrelili nad Biskajským zálivom a v napäti čakali na oficiálnu zprávu o smrti Churchillia. Londýnske zprávy však uvádzali toho dňa, že pri leteckom nešťastí zahynul iba Leslie Howard, populárny anglický herec, agent britskej špiónaze, ktorý bol jediným význačnejším cestujúcim zostreleného lietadla. Krátko potom zaistili britské úrady v Írsku veľkú skupinu nemeckých agentov vyslaných z Lisabonu. Na Karst-

hoffa bolo zle, nedobre. Nacisti ostali odkázaní na poslednú skupinu svojich agentov „zabudovaných“ v spojeneckých štátach. Jednému z nich sa podarilo ukradnúť Churchillov list adresovaný Staliniemu z 19. júna 1943, v ktorom britský premiér navrhoval zvolat schôdzku šéfov troch spojeneckých veľmocí do britského vojnového prístavu Scapa Flow. Po tejto zpráve začala nacistická Abwehr s rozsiahlymi prípravami organizovať atentát na veľkú trojku. Prípravy však boli nanič, lebo J. V. Stalin nesúhlasiel s návrhom Churchilla čo do miesta schôdze a tento bod dohody o pripravovanej schôdzke pomechal do posledného okamihu otvorený.

Hitler zúril. Svoju zlosť si vylial predovšetkým na admirálovi Canarisovi, zlopvestnom šéfom nacistickej špiónaznej služby. Ten si potom dal zvolat — podľa osvedčeného receptu — svojho podriadeného plukovníka Karsthoffa a pohrozil mu, že, ak nezíska ihned spoľahlivé údaje o definitívnom mieste schôdze šéfov spojeneckých veľmocí, dá ho poslať na „východný front“. Táto hrozba stačila.

Her Schmutz prináša informácie. 2. októbra došiel Karsthoff prvú šifrovanú zprávu z Írska, že muž s potrebnými informáciami je na ceste. Nebol to nikto iný, ako inžinier Ward, pravým menom Kurt Schmutz, jeden z najspôľahlivejších nacistických agentov.

Odovzdal Karsthofferovi fotokópiu zprávy, podľa ktorej sa mali šéfom spojencov stretnúť v novembri 1943 v Teheráne. Lisabonské hlásenie vyslovilo v Hitlerovom štábe nové nádeje na víťazstvo. Plánovali nový atentát na Veľkú trojku.

Rozruch na Wolfschanze. Tak sa nazývalo tajné Hitlerovo sídlo vo Východnom Prusku. „Führer“ sem dal ihned zvolat svojich najvernejších. Vedenie akcie zverili na Gruppenführera Waltera Schellenberga. Akcia pozostávala vo vyslaní špe-

ciálne školenej skupiny diverzantov do Iránu, ktorí mali v Teheráne uskutočniť dva dni po začiatku konferencie atentát. Veliteľmi skupiny diverzantov boli dôstojníci SS Walter Schulze a Willy Mertz.

14. novembra 1943 odštartovalo zo sofijského letiska trojmotorové lietadlo Junkers. Súčasne bol odoslaný zo Sofie tento šifrogram:

„Reischführer SS Heinrich Himmler. Geheime Reichssache! Operácia Ďaleký skok sa začala.

Potpis: Schellengerg.“

Pre Hitlerov štáb nastali dni napäťeho očakávania. Ankara informovala, že šéfom veľmoci priletel do Ankary. So skupinou diverzantov však nemal Berlín žiadneho spojenia.

V týchto hodinách zachytil sovietsky rádiotelegrafista Igor Krylenko nasledujúci rádiotelegram z Berlína:

„RTP na SK. Max direktori. Súrne! „Ervin“ hlásí, že je pripravený atentát na veľkú trojku v Teheráne. Diverzanti pristáli pri Tabrise v západnom Iráne. Prvý pokus dva dni po začiatí konferencie.“

Kto je Ervin? Plukovník Jegorov, dôstojník sovietskej rozviedky, ktorý prevzal dešifrovanú zprávu rýchlo prešiel zrakom po zozname krycích mien sovietskych rozviedčíkov pracujúcich v Nemecku.

Áno, zpráva si zasluhuje dôveru. „Ervin“ je krycie meno dôstojníka berlínskeho Reichssicherheitshauptamtu, ktorý dodal už rad cenných informácií.

Okamžite bol vyhlásený poplach všetkých spojeneckých jednotiek na území Iránu. Súčasne štartovalo z Vnukovského letiska pri Moskve lietadlo so skupinou špecialistov v boji s diverzantmi, ktorí na druhý deň po krátkom boji zničili celú skupinu nacistických vrahov.

Operácia Ďaleký skok sa vďaka včasnému zákroku sovietskej rozviedky nepodarila.

AKCIA „BERNHARD“

V hornom Rakúsku, v jazere Töplitz, začali nedávno zaujímavé výskumy. Skupina potápačov dostala úkol vyhľadať a vyzdvihnuť v jazere Töplitz železné debny, ktoré tam potopili v roku 1945 hitlerovci, utekajúci pred sovietskymi vojskami.

Pri výsluchoch nacistických vojnových zločincov hneď po vojne, niektorí z nich tvrdili, že v jazere Töplitz sú potopené železné debny, v ktorých sú falošné anglické bankovky. Týmito bankovkami chceli nacisti počas vojny otriasť cenu anglickej libry na medzinárodnom peňažnom trhu. V debnach majú byť okrem toho stroje a štočky používané pri falšovaní.

V posledných rokoch sa viackrát hovorilo o tom, že by debny mali vymiešať. Americké okupačné úrady sa o to aj pokúsili, ale bezvýsledne.

Pokus terajšej výpravy po krátkom čase korunoval úspech. Potápači našli na dne jazera 18 debien, z ktorých jednu sa podarilo aj vytiahnuť. Našli v

nej 55 tisíc falošných päflibrových bankoviek. „Korist“ odovzdali zástupcom rakúskeho ministerstva vnútra a anglického veľvyslanectva. Výprava pokračuje v práci a jej účastníci dúfajú, že čoskoro sa objavia aj falošné štočky a údajne v debnach sa nachádzajúce zápisky a poznámky vzťahujúce sa k hitlerovskej „zázračnej zbrani“.

Nie je vylúčené, že cieľom výpravy je objavenie tohto vojáckeho vojenského tajomstva.

O pôvode „pokladu“ na dne jazera vieme toto: V roku 1942 sa rozhodlo vrchné veliteľstvo SS, že zaplaví Anglicko falošnými bankovkami, ktoré mali byť dopravené nad anglické územia lietadlami a rozhadzované v rôznych častiach štátu.

Pretože celú akciu viedol major SS Bernhard Krüger, ktorý dostal zvláštne plné moci, akcia dostala krytie meno „akcia Bernhard“.

Pôvodne sa rozhodli, že prípravou falošných bankoviek poveria zamestnan-

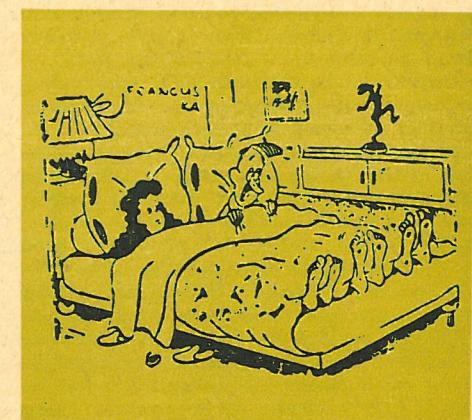
cov Nemeckej Rišskej banky. Pozdejšie tento rozkaz Himmler pozmenil a začali hľadať ešte spoľahlivejší technický personál. Vo väzniciach vyhľadali zložincov, ktorí boli známi ako najdonkalejší falšovatelia peňazí a pod vedením viačkrát trestaného dobrodruha nazývanejho Solly ich zhromaždili v služobnom okruhu známom pod značkou 6-F-4. Zložincov zásobili najlepším papierom a farbami a veľká práca sa začala.

Po vyhotovení prvej dávky bankoviek pôvodný plán trocha pozmenili a umiestnenie bankoviek nezverili pilotom, ale diplomatom. Cestou nemeckých vyslanec v neutrálnych štátach sa im podarilo bez väčších incidentov hodis na trh mesačne 400 tisíc falošných päflibrových bankoviek.

Pozdejšie, pre stále sa zosilňujúce bombardovanie Nemecka, bol služobný okruh 6-F-4 prenesený do Rakúska, do mestečka Redlizipf. Vtedy sa fašisti povzbudení úspechom, rozhodli, že budú vyrábať aj falošné doláre. K uskutočneniu tejto myšlienky sa už ale nedostali, lebo sa nebezpečne približovali sovietske vojská. Vtedy, na Himmlerov rozkaz potopili stroje,

štočky a hotovú zásobu bankoviek na dno jazera Töplitz. A major Krüger, ktorý disponoval okrem falošných bankoviek aj falošnými dokladmi, zmizol bez stopy.

O deň na dne jazera Töplitz majú záujem aj iní, expedícia totiž dostala zo Západného Nemecka výhľadné listy: „Roky preč od debien na dne jazera. Tie nie sú vašim majetkom!“ Zdá sa, že vedúce osobnosti „akcie Bernhard“ a asi aj iných akcií ešte niekde existujú...

Dospelých zaujímajú hospodárske a iné otázky. Prinášame fotografiu z jednej schôdzky Miestnej skupiny v Zubrzcí Górnnej. Verte nám však, že dňa nevydržali, pretože v susednej miestnosti hrala hudba. Po schôdzi nasledovala zábava, na ktorej sa zabávali všetci bez ohľadu na vek. Jedným slovom „krásne s užitočným“.

RADY PRÁVNIKA

Starostlivosť o starých ľudí.

Krajan Z. K. z Katowic nám okrem iného píše: „Čo mám robiť? Som už starý a nevládny. Mám sice dvoje deti, ale tie mi nepomáhajú. Často sa stáva, že nemám ani kúsku chleba. Ba už vyše pol roka ani za byt nie som v stave platiť. Poradte mi čo mám robiť? Či jestvuje nejaký zákon, podľa ktorého by moji synovia boli povinní prispievať na moje udržiavanie?“

Pravda je taký zákon! Nachádza sa v predpisoch rodinného práva (Dz. U. zo dňa 22.8.1950 r. Nr. 34, poz. 308) zo dňa 27. júna 1950. O tejto povinnosti pojednáva 1. paragraf 71. a 73. článku zákona, z ktorého vyniká, že z pokrvenstva vyplývajú tiež aj alimentačné povinnosti. A keď týmto povinnostiam patrí zaistenie prostriedkov na výživu a udržiavanie a ak treba na výchovu.

Podľa 3. paragrafu, do alimentačnej povinnosti patrí, prispievanie detí na udržiavanie rodičov.

Vaši synovia majú teda povinnosť prispievať na Vašu výživu. Súd pri súdnom pojednávaní vychádza z predpokladu, koľko je potrebné na Vašu výživu, berúc do ohľadu zachovanie nevyhnutných výdajov. Pod nevyhnutnými výdajmi rozumieme minimum životných prostriedkov slúžiacich na uspokojenie ospravedlniteľných potrieb. V tomto pojme sú zahrnuté výdaje slúžiacie na vyrovnanie nedostatkov, ak daná osoba nemá potrebné majetkové prostriedky, ani iné dôchodky potrebné na udržiavanie sa pri živote. Teda, Vaši synovia sú povinní prispievať na Vaše udržiavanie a všetky nevyhnutné výdaje na pokrytie životných potrieb (byt, elektrina, lekárská starostlivosť atď.).

Vzhľadom na to, že máte 2 synov, súd rovnomerne rozvrství povinnosti na Vaše udržiavanie na oboch. Po preskúmaní situácie, súd určí výšku v závislosti od Vašich potrieb a od zárobkov synov.

Ak sa v tejto veci chcete obrátiť na súd, treba si najprv v oddelení penzii a sociálnej starostlivosti patričného národného výboru vyzdvihnuť potvrdenie o nedostatočných finančných a majetkových pomeroch. Vtedy súd na Vás návrh oslobodí Vás od platenia súdnych trov.

ČO ROBÍ DOBRÝ HOSPODÁR V MESIACI APRÍLI

Všetko úsilie zameriava na včasné a správne obrobenie pôdy. Čas sejby má zodpovedať požiadavkám rastliny na teplotu a klíčenie.

Bráni a valcuje oziminy a prihnojuje na list. Pri sejbe ďatelinotrávnych miešaniek nemá sporit se menom.

V aprili snaží sa ukončiť sejbu jarín. Bráni dáteliniu po prihnojeniu draselou soľou. Ako u ozimín, aj u jarín je výhodné používať krížovú sejbu.

Krmnú a cukrovú repu zaseje v tomto mesiaci. Hned po sejbe bráni ľahkými bránami.

Organizuje pasenie dobytka. Zabezpečuje výkrm a dokrm jatočného dobytka. Zabezpečuje plynulý prechod na zelené krmenie a pašu.

Postará sa o riadny odchov kurčiat a ostatnej mladej hydry, ktorí si zakúpil v liahniarských závodoch. Preto musí mať dostatok krmiva. Väčšinu hydry necháva po celý deň vo výbehu. Zvyšuje dávky krmív živočisného pôvodu a vitaminových krmín, aby sa tým zvýšila nosnosť.

V ovocnej záhrade v tomto mesiaci sadí ovocné stromy, pre ktoré mal jamy vykopané už v jeseni (hlbka 80 cm a šírka 100 cm). Strom sa samozrejme nesadí tak hlboko, ale potrebuje skyprenú pôdu. Zem treba okolo stromčeka ušliapaf a zaliať vodou. Pri sadení najprv zarazíf kôl a stromček voľne uviazat, lebo zem sa usadzuje. Až po mesiaci možno pevniesie zaviazať. Z umelých hnojív používa sa ešte siran amónny, ktorý sa rozloží do obvodu koruny stromu. Pred rozvinutím kvetu nesmieť zabudnúť na jarný postrek. V tomto mesiaci sa súčasne štepija jablone a hrušky obyčajne pod kôru s podmienkou, že je dosť miazgy. Pri stromoch štepených vlnami, odrežeme divoké výhonky.

J. Magiera

PRAKTICKÉ RADY

...husi a kačice Tahko očistíme z peria za pomocou žehličky. Hus alebo kačicu (samozejmie po zabiti), obložíme mokrou handričkou a prikladáme postupne, miesto za miestom horúcu žehličku. Z takto „odparaného“ vtáka perie sa šklbe veľmi Tahko,

...varenie v alumíniových nádobách podporuje zachovanie vitamínu C v potravinách,

...kľukoviny možno prechovávať cez celé zimné obdobie v sklenom pohári oviazanom dierkovaným papierom a postavenom na chladnom mieste.

(kar)

• sedmikráska •

Nazdávate sa, že áno, no nevezili by ste, že je možné, ba i vhodné zrýchliť čítanie o viac ako 100% a pritom viac rozumieť čítanemu textu ako doteraz.

1. Číteť denne 15 až 20 min. čítaním ľahkého románu nepočítanou rýchlosťou. Ak vám je skutočne nepohodlná, viete, že číteť rýchlejšie ako obvykle.

2. Robte to päť dní v týždni jeden mesiac a snažte sa zvýšiť rýchlosť každý deň.

3. Sledujte svoje pokroky jednoduchým gráfom, ukazujúcim počet slov za minútu.

4. Dajte sa vyskúšať členom rodiny, či ste pochopili čitané. Nech vám dáva otázky o tom, čo ste číitali.

5. Snažte sa rozširovať zorný uhol vašich očí takto: nech vám niekto napiše zo dvojslovných vied, či fráz z nejakého časopisu, ktorý ste nečítali. Napisat ich treba stípkovite pod seba. Zakryte všetkých 20 vied kusom kartóna, potom ním pohnite dolu a odkryte na okamihu prvú viedu. Znovu ju rýchlo zakryte a napísťe, čo myslíte, že ste videli. Potom sa presvedčte čo tam skutočne bolo napisané. Takto postupujte po všetkých dvadsaťich riadkoch.

CITAJ

A ROZŠIRUJ

SVOJ

ČASOPIS

„ŽIVOT“

František Biziak a Cecília Sołtys z Łapsz Wyżnych pozdravujú čitateľov „Sedmikrásky“.

SPORTOVÝ ODZNAK PÄTNASTROČIA

Celopoľská športová komisia odznaku pätnástročia schválila výrobu odznaku podľa návrhu výtvarníka J. Chmielewského. Podmienkou získania odznaku je účasť v dvoch športových podujatiach a jednom turistickom, zorganizovaných pri príležitosti pätnástročia PTTK (Poľskej turistickej a vlastivednej spoločnosti). (p)

FILUMENISTIKA

Tentoraz uverejňujeme adresy našich čitateľov-filumenistov z Poľska. Sú to: JAN SZOSTAK a JERZY BUDA, obaja z Rytru – PDDZ – okres Nowy Sącz, kraj Kraków. Prosia nás o podanie adres filumenistov, s ktorými by si mohli vymenovať nálepky od zápaliek. Majú rozsiahle zbierky z rôznych štátov.

Nazdávame sa, že bude najlepšie, keď ich adresy uverejníme v čísle a tí čitateľia, ktorí majú záujem o výmenu sa sami prihlásia.

(kar)

KÚTKIK ZELINKÁRA

(Fudove prvosna skorá, Petrov kľúč, kropáčik)

Prvosenička jasná je všeobecne známu a starou liečivou bylinou. Kvítie už v aprili na suchých lesných lúkach a brehoch. Zbierajú sa jednako kvety, najmä vŕšok po-

ko. Čaj z prvosenkových kvetov sa v fudovej liečbe používal ako liek proti chorobom močového ústrojenstva, proti reumatizmu a ako potopudný prostriedok. Koreň je starý sekretolytický a expektoračný prostriedok.

Kvety prvosenky sa zbierajú v aprili a v máji, a to bud s kalichmi alebo bez nich, iba žlté korunky. Sušením kvety zozelenajú. Pokorene sa vyhrabávajú bud v jesení alebo na jar pred rozkvitnutím.

LEKÁR RADÍ

starý nás dohoní. Ale vezmíme hen ten železný rozzeravený kutáč a podme, zabime toho nešlechetníka.“

Které hned aj na to privolili, v najväčšej tichosti k tomu bosorákovi prikročili, jak práv na železnej ohromnej posteli rozvalený ležal; — a ten istý rozpálený kutáč do toho jedného oka mu vrazil a nim ven a konec koncom cezskrže hlavu prepálili, a on mrty dolu z posteľ skotil sa. Keď stará ohava babšto prišla, a tú sa už snadno poradili: vel'mi rýchlo a silno všecky tri ju schvatili, — a myk s nū do pecia! Zhorela!

Včul zhodili ze seba vsetcek strach a prezírali zámek, kde ani živej duše vác; len izba krásnejšá, všelijakyma do-

bryma a drahyma vecámi naplnená! Lebo ten bosorák, čo najkrajšieho a najlepšieho byť mohlo, to všecko kráľom a velikym mocnárom sveta tohto bral a sem do svojeho paláca donášal. Čo len srdco a duša požádala mohla, to tu bolo! Milé sestry, jak boli lačné, najedli sa a unuvané polihali si do posteli a libezno pokojne pozaspávali.

Na druhý deň mali ešte len príležitosť prezrel mohotitosť toho zámku. Ba za dlhý čas iné nerobili, len čo prezírali izby a nábytky, ktoré, čo len vo svete potrebné sú, tam všecky nachádzali sa. Dost prenečudovať a napredivit nemohli sa; lebo videli, že to není možné, aby u volákterých kráľov vatše mohovitosti byť mohli.

Čokol'vek najdrahšého a najpeknnejšého bolo od štát aj od iných náradí, to poznášali staré dve sestry do svojich vyvolených izieb. Ale milej Popeluši nechceli nišť dať. Len také všeljaké staré gráty a staré haraburdí; ktorá i všecky domáce práce robíť a jídla strojí mosela; ktorú mnohokrát sestry aj vysmívali, natol'ko, že naša milá Popeluša bola naozaj popeluš. Jeden raz trafili sa, že ty dve staré prechádzali sa po záhrade a z jedného kraja záhrady videli, jak sú ty veže nad tým zámkom veryké. Hovorí tá mladšá k starnej:

„Sestra moja, ešte sme na vrchu na tom zámku neboli, podme, zdážiby odtáľ nebolo vidieť volá-

POPELUŠA (Pokračovanie)

PÍSANIE POLSKÝCH ZEMEPISNÝCH

V súvislosti s častým používaním polských zemepisných názvov v slovenskom kontexte vzniká otázka, ako tieto názvy písat, či v ich originálnej, teda polskej podobe, alebo ich písat slovenským pravopisným systémom. Je to otázka predovšetkým pravopisná, preto siahneme po Pravidlách slovenského pravopisu (z r. 1953 alebo po ich doplnení vydaní z r. 1957).

V zmysle Pravidiel slovenského pravopisu (z r. 1953) „mená veľkých a známych európskych kultúrnych stredísk, ako aj mená veľkých riek píšeme slovenským pravopisom, a to podľa ich slovenskej výslovnosti...“ (§ 49, b, str. 45). Medzi príkladmi na toto pravidlo sa uvádzajú (okrem iných) výslovne aj mená: Varšava, Krakov, Visla. Tak isto v slovenskom kontexte píše sa aj Viedeň, Rím, Paríž, Mnichov, Norimberk atď. V zásade podobná situácia je aj v polštine: v polskom kontexte čsl. hlavné mesto Praha sa používa ako Praga, Bratislava ako Bratislava atď. Teda uvedené a im podobné mená v slovenskom kontexte treba písat slovenským pravopisom.

Pre ostatné, v ČSR menej známe, nezdomáčnené zemepisné názvy Polsko platí všeobecná zásada, že sa píšu originálnym pravopisom, t.j. pravopisom spisovného jazyka tej krajiny, v ktorej sa vyskytujú (porov. v Pravidlach na str. 44). Povolené sú tu v slovenskom kontexte len niektoré výnimky, napr. námestie poľského kráľa, kde sa môže písať 1. napr. Słowacki, Łódź a pod. (To sa však vzahuje na tlač v ČSR, kde je nedostatočné týchto typov, teda nie pre Poľsko). Podľa tejto zásady by sa teda mali písať názvy ako Nowy Targ, Zubrzyca, Niedzica, Podśarnie a pod. poľským pravopisom. Čiže pravopisom úradného jazyka, na území ktorého sa vyskytujú. Prirodzene, že pri skloňovaní sa dodávajú týmto menám použitým v slovenskom kontexte slovenské koncovky, teda npr. zo Zubrzycy, pri Zubrzici, pod Zubrzycou, z Nowego Targu, v Łapszech Wyżnych atď.

DR. FERDINAND BUFFA

NÁZVOV V SLOVENSKOM KONTEXTE

MÓDA MÓDA

Naše modely rozdelené sú do troch skupín a to podľa vzorkovania látky — no tát skutočnosť nevylučuje možnosť, aby ste model tweedovej látky nepoužili pre kockovanú alebo opáčnu.

Tak teda:

a) jednofarebná vlnená látka alebo ľahký tweed.

1. Pracovné alebo vychádzkové šaty so zaujímavou riešením živôtikom. Klimonové rukávy prechádzajú do ozdobných vrecákov na živôtiku. Úzka sukňa je rozšírená jedným záhybom na zadnom diele a na hornnej časti má nezašľadené (nezažehlené) zášecky.

2. Podobnú modernú siluetu nájdeme aj pri tomto modeli, ktorý je určený hlavne pre silnejšie postavy, kdežto svoju zášeckovou ozdobou zoštíhuje. Zapinanie živôtika je po celej dĺžke kryté, len horný ozdobný gombík je z keramiky.

b) hodváb, ľahká šatovka alebo akýkoľvek druh materiálu s prúzkami.

ko mesto alebo aspoň cestu ven z týchto hór.“

Čo najstaršá privolila. A hned šli na horu a prezírali všecky z toho zámku.

Jak tak hľadá, zhľadli, že na konci tej zahrady je veľká brána, od ktorej vede dál široká cesta. Inšeho ale ništ nebolo vidieť. Preto zejšli dolu a uradili sa, že sa vyberú po tej ceste opäť, kde vede. Pekne sa i vystrngali, šát i peňazí nabrali a len to povedali Popeuši, aby na všecko pozor dala, — a odejšli.

Ked' prišli k bráne, kteľa len znútra zamknutá bola, tú otvorili a ve meno Boží pustili sa po tej širokej ceste. Išli, išli, až vi-

3. Tento model je určený pre naše mladé rovesníčky. Sú to šaty košeľovito strihu, so širokou sukňou a nezáhľadnenými záhybmi. Rozšírená sukňa robí do určitej miery plňšiu postavu.

4. Na druhej strane opäť niečo pre silnejšie postavy, kde sa prúžkovany vzor využíva na zoštihlenie, je úplne rovného strihu.

c) Kockovaný, alebo tiež ako sa to nazýva károvaný materiál.

Zásadne tento druh vzorkovaného materiálu hodí sa len na športové alebo tzv. anglické šaty.

5. Tzv. anglické šaty s kombináciou goliera z kožušinky alebo imitácie.

6. Jednoduché športové šaty pre mladšie ženy a dievčatá, nosia sa v kombinácii s vlneným svetrikom alebo pletenou vlnenou vymeniteľnou vložkou (plastrónom) vo výstrihu. Golier je moderný odstávajúci od krku a ozdobu tvoria tiež veľké jednofarebné kostene gombíky.

V Kučove u Lodži se začíná velmi hezky rovíjet miestni skupina. Krajanům v Kučově pomáhají radovali i skutkem krajané ze Zelova. Naši kučovští krajané touží po tom, aby v jejich klubovně byl televizor. Přejeme jim z celého srdce, aby se tato jejich touha splnila. Do další práce jim přejeme hodně zdaru!

Filate-listické novinky

Bolo to 25. augusta 1909 v Pardubiciach, keď Ing. Ján Kašpar prvý raz vzlietol na lietadle. Od toho času uplynulo 50 rokov. Pri tejto príležitosti československé spoje vydali dve pamätné známky v hodnote 1—Kčs a 1,80 Kčs s portrétom Ing. Jána Kašpara.

Tvorcami týchto známok sú Kamil Lhoták a Jiří Švengsbír.

Známky vošli do obchu 15. októbra 1959.

deli zdaleka veľké mesto, ktorému sa veľmi zaradovali. A pod! až prišli na ulice veľmi slavného mesta. Mešťani vybíhali na diváky a dívali sa na jejich krásu i na drahý odev.

Práv tu dal kráľ po ulicach oznamoval, že sa chce ženit; ale poneváč ešte žiadnu takú nevidel, ktorá by jemu v kráse vyzvonalu sa, aby všecky panny ustanovili sa do jeho palácu, kde kratochvíle ve dne v noci trvajú. Naše dve sestry, jak to počuli, pomysleli si, že však i ony sú práv z kráľovského rodu a šli rovno ku kráľovskému palácu, kde od mužíků až tak srdce tahané bolo.

Ked' dnu vejšli, práv mladý kráľ na svojom

nádherném trúne sedel; ktoré, ked' videl, veľmi láskave privítal a sa jím uklonil a predné miesto jím vykazal. Kde div na div, tyto dve prevyšovali krásu a odevom všecky jiné okoličné panny. Ale predaj mladý kráľ ze svého tránu dolu nezešel. Tu hned inší páni s nima tančovali, úprimne sa zhovárali a známost si urobili; len že nikdo neosmelil sa predaj opýtať, že odkáľ sú a ktorého kráľa.

Na tomto končime dejiny Poľska. Veríme, že sa Vám prekrásne slovenské národné rozprávky páčia. Každého kto by si ich chcel kúpiť odporúčame na Čsl. kultúrne stredisko — Warszawa — Marszałkowska 77/9 kde si môžete objednať zbierku Slovenských prostonárodných rozprávok medzi ktorými je aj Poľuša.

ZVEROLEKÁR

Ak sme si napísali, kedy sa krava behala, lahko si vypočítame termín otelenia. Treba vedieť, že krava nosí teľa 281—282 dní. Kalendár teľnosti krav uverejnili sme v poslednom čísle "Života".

Pred otelením treba všetko dobre pripraviť. Kravu umiestníme na voľnom mieste, uviažeme na dlhšiu refaz, podstelieme slamou. Pred otelením býva krava veľmi nespokojná: hned si líha, hned zase vstáva alebo sa kladie na boky.

V normálnom prípade krava sa oteli sama, po ležiačky. Matica sa kráva a sfahuje a tým vytláča plod. V prípade, že sa telenie predĺžuje, môžeme krave pomôcť tak, že v čase pôrodného krču jemne ťaháme teľa za nohy.

Treba dbať o to, aby sa teľa po opusťení lôža nezničistilo hnojom a inou nečistotou. Nákaza sa môže dostat do organizmu teľa cez pupočnú šnúru. Pupočnú šnúru ihned po pôrode treba odstrániť asi 2 prsty od brucha teľa a zajódovať. Potom treba očistiť od slizu, hlavne pysk. Ostatné urobí matka, ktorá ho zjakyom vyliže.

Teľa po otelení umiestňuje sa vo zvláštnej ohrade, kde má byť okolo 3—4 mesiacov. V krátkom čase po vytelení podáme teľa trochu síry. V opačnom prípade teľa sa môže vzdut, zapchať alebo aj uhynúť. Síru dávame teľati tak dlho, ako dlho ju dáva aj krava, t.j. prvých niekoľko dní po 5 razy denne v pol alebo tri štvrti litrových dávkach.

Ked' sme sa rozhodli pre chov musíme sa postarať o správne krmenie. Ak je matka zdravá, dávame teľa jej mlieko, ale z vedra. Podávame teplé mlieko spočiatku 4 razy a neskôr tri razy denne.

Nižšie uvádzame normu napájania teľa plnotučným mliekom.

I.	týždeň	postupne	1/4	litra	denne
II.	"	"	4 1/2	"	"
III.	"	"	6	"	"
IV.	"	"	7	"	"
V.	"	"	7	"	"
VI.	"	"	7	"	"
VII.	"	"	7	"	"
VIII.	"	"	6	"	"
IX.	"	"	4 1/2	"	"
X.	"	"	3	"	"
XI.	"	"	2	"	"
XII.	"	"	1	"	"

Namiesto plnotučného kravského mlieka môžeme podávať zdravé chudé mlieko, ale ak je z mliekarni treba ho prevarif.

V šiestom týždni plnotučné mlieko zamieňame za chudé tak, že každý týždeň zmenšujeme dávkou plnotučného o 2 litre až nakoniec podávame celých 8 litrov mlieka.

Od 3 týždňov môžeme začať s krmením teľa šrotovaným ovosom, melašou alebo lanovým semenom. Taktiež z času na čas možno už dať teľa mäkké seno. Dobre robia okopaniny, ako napr. mrkvka, krmná repa. Zakial teľce pijú plnotučné mlieko, môžeme dať zelené krmi kolko sa im zacheče. Ale, ked' prestaneme napájať i suchú krmu presne vymeriame.

H. MĄCZKA
zverolekár

ŽIVOT

czasopismo społeczno kulturalne

Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce

Redaguje Kolegium w składzie: Vendelin Balčíriak, František Bednářík, Eugen Bielan, Augustyn Bryza, Adam Chalupec, (redaktor naczelný), Viktor Hosaniak, Marian Kaštiejewicz (z-ca naczelnego redaktora), Bronisław Knapiček, Alena Matejová, Lidia Mšálová, Michal Neupauer, Ignacy Niżnik, Karol Páleník, Karel Pošepnický (sekretarz redakcji), Anna Svojková, Vilém Tomes, Bogusław Włodarski, František Živilo.

Edmund Mańczak — redaktor graficzny
Adres Redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie 37, 1 p. tel. 21-15-41. Wydawca: „Prasa” — RSW, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 8-24-11. Prenumerata roczna — 12 zł, półroczna 6 zł. Wpłaty przyjmują wszystkie urzędy pocztowe na konto Nr 1-6-100020 „Ruch” Warszawa, Srebrna 12. Prenumerata za granicę 40% droższa. Przedpłaty na tę prenumeratę przyjmują Przedsiębiorstwo Kolportaż Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” w Warszawie, ul. Wilcza 46. Konto PKO Warszawa Nr 1-6-100024. Oddano do łamania 26.II.60. Podpisano do druku 4.III.60. Druk RSW „Prasa”, Warszawa, ul. Smolna 10/12. Z. 259.

Jel viristi ani h pribiela o by? T omeze jektiv maňu vana ných tek, ta vě, by lásky; nanosce a j pretov tálnim Nov žitou se trajima správna obraz světobu a mi osotiv.

Bě silně p mezník nutno i půle C i pozdě roce spůsob ní, a d 1830 cí v ev

ní učas pinový sávě n nutím V utlačovat obav a Chtěl se přišla povstání Tento osudu. Zůstane mi a pr vlastene mělce, je

fráze, je hudby ostatníci okolností v přímož dálí; př svých v jinoště v věžně v častěj kte mezi Va Chopinovitý, cito smutný Varšavy v kladném. Nalezené spec zvuku, a vých zárodnitost eratury.

rá z důvěho nácha polsko poznato. Svými nělecky Chopin t okrokové rýznamné volucne minulostí troku um rozrodní 50. výročí ežitější k

APRIL DUBEN KWIECIE

ena 1

DIVOKÝ ZÁPAD

BEZ ROMANTIKY

KAUBOJ → VLÁDCA PRÉRIE

Cowboy — v pôvodnom význame pašier kráv stal sa hrdinom Divokého Západu. Povolanie a príroda podmínili jeho odev, ktorý poznáme tak dobre z filmu a románu. Široká streča sombera chránila ho pred slunkom, šál-bandana, prekrívanutý cez ústa a nos zabráňoval prásanému vetru vnikať do plúc, kožené nohavice — chaparros vzdorovali tŕnístemu krovu a kaktusom, vysokými podpätkami sa zapieral do piesku, keď krotil spiašený dobytek.

Kauboju práca bola ťažká. Mnohotisťcove stáda boli najčastejšie pojedné, ale stávalo sa, že sa ináč pokojne zvierata spásili a vtedy nastávala tak obávaná stampede — panika, za ktorú kauboj zapalił životom.

Ale kauboj nebojoval len s prírodou. Na stáda čiali aj zloději, organizovaní vo velkých bandach, ktorí dobre rozumeli svojmu reňesu, nakoľko bojovali naďalejšie nekdaži kauboj.

Kauboju proti nim bojovali a súd zlo-

všetci poznáme tento názov revolvera, ktorý bol najčastejšie používanou zbraňou na Divokom Západe. Ale len nemnohí vieme, že bol on vynálezom farmarského syna Samuela Colta. Colt bol námorníkom a raz keď hľadal na kormidlové koliesko, vnuku mu toto myšlienku bubinkového revolvera. Spolu so spoločníkom zariadił si dielňu a zacal tiež revolvery vyrábať. Známejšie to v tých časoch ohromné zdokonalenie. Coltova firma až do vojny Unie s Mexikom vyrábala zbraňy U.S. Za občianskej vojny zvýšila munitionárske výrobu v novej tvárvani v Hartforde. Kolti postúpili za vzor aj v iných štátach np. starý rukský revolver Nagat bol kópiou kolta.

ZLATO V ČIERNÝCH HORÁCH

Stádo putujúce slimačím tempom jednako len skončilo Pitt v ohrádach železničích staníc, ktorých časom usústavio pribidal. Cow towns — krasvské mestá, dobyvárske centra, prerijské metropoly podobali sa navzájom. Bývala to obyčajne jediná nedlazdená ulica vrúbená drevencami. Nechýbal ani kostol a väznica a súd ūrasalone. Skoro v každom druhom dome bol saloon, herina, dancing s hudbou, všetky otvorené dňom a nocou, všetky výborne zarábajúce. Veď ani nečudo, kauboj, ktorí neraz dlhé týžne ba aj mesiace strávili v preči, po príčode mesta veselo utracali zárobene peniaze. Ako to už býva často prítom došlo k významostiam a keď tiež pre- saholovali mieru, zakročili strážca poriadku šerif.

V roku 1878 objavili v Black Hills — Čiernych horách, v Južnej Dakote, na území patriacom Indianškemu kmeňu Siouxov zlato. Čierne hory zaplnili zlatokopí. Voda Indianov Sediaci Byval zburcoval svoj kmeň k odporu, Siouxovia povstali. Vojenská správa doverila generála Terryho vzburu potlačiť. Terry zveril jednu z operácií na území Južnej Montany a Severného Wyomingu podplukovníkovi Custerovi. Pri ričeky Little Big Horn narazil Custer na dvojistovu armádu Siouxov a Cejcov. Vojenský velení pohľadávali k Štátu na tyri, Vraní kráľ, Spurný Kón a iní. Márivý Custer nedabajac na desaňaobnú prevahu, zaútočil na Indianov — avšak musel ustúpiť do hér, Indiani boli vyhrali. Sediaci By-

vol však nemal ilúzie o ďalšom príbehu vojny, ušiel do Kolumbie a jeho Siouxovia pod bajonetom odšli do nezávidených rezervácií.

NIET ZÁKONOV V NOVOM MEXIKU

Nové Mexiko je simečia, suchá krajinu v juhovýchodnej časti USA. Na juhu hranicu s Mexikom, ku ktorému do r. 1848 patrila, vtedy ju ziskali Spojené štáty výhodnou kúpou. Nové Mexiko osídlovali od r. 1608 Spanieli, ktorí založili hlavné mesto Santa Fé. Svätý oheň. Ludský život v Poluranti nešiel cenu a život Mexicanov tobôz nie. Platilo právo koltu, kto lepšie strieľal mal pravdu. Seriálovia a sudcovia uplatňovali si zákon po svojom. Často rozbrodvali vôle dobrodruha so seriákom hviezdu alebo sudcovským klobúkom.

AVŠAK NAJHORŠIE SA VODILA STARÝM

obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhoršie sa vodila starým obyvateľom Indianom kmeňov Apač a Navaj. Tieto kmeňe vŕšili sa za stáročné prikora, prepádávali nečakané osadníkov, no na ich vlastní skodu chýbal im skúsený pohľadáv. Koloni-

zátori nahnevali kmene Apayov a Navajov proti sebe a tak ako aj na iného výbojov Spojencov štátov aj v Novom Mexiku Indiani vlastnou krvou dopiali na cudzie záujmy.

Avšak najhor